

ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИЦІ ЗМІН КЛІМАТУ ЗОН ЛІСОСТЕПУ І ПОЛІССЯ

Курта О.В., Ясінський Д.О., Скриник О.А.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Глобальна зміна клімату стала однією з найнагальніших екологічних проблем, до вирішення якої прикута увага людства. Її наслідками є небезпечні гідрометеорологічні явища, різкі зміни погоди, паводки, повені, сильні вітри, зливові дощі, град, посухи, що призводять до значних екологічних та економічних збитків у всьому світі. За даними Всесвітньої метеорологічної організації останні три роки стали найтеплішими в історії спостереження. Посилення непередбачуваності погодних умов ставить під загрозу виробництво продовольства, підвищення рівня моря збільшує ризик природних катастроф.

Зміни клімату у різних регіонах світу мають різну інтенсивність. Для дослідження і підтвердження цього факту порівнюємо зміни клімату зони Полісся (м. Володимир, Волинська область) та лісостепу (м. Хмельницький, Хмельницька область). Порівняння проведемо на дослідженні середньомісячних температур та місячних кількостей опадів протягом 2010 – 2020 - 2024 років. Для початку варто розібратись із кліматичними умовами регіонів [1-3].

Володимир – Західна Україна, тип клімату за Кеппеном – вологий континентальний із теплим літом (Dfa). Землі ідеально підходять для вирощування невибагливих до тривалості дня рослин (як пшениця, ріпак, соя, горох, ячмінь).

Хмельницький – Центральна Україна, тип клімату за Кеппеном – вологий континентальний із теплим літом (Dfa). Землі також ідеально підходять для вирощування невибагливих до тривалості дня, а також, деяких сонцелюбних рослин (як-от соняшник, деякі баштанні).

Першим агрономічно-цінним показником є температура повітря. Цей чинник є важливим під час вегетації рослини, оскільки є певний мінімум, при якому культури ростуть і розвиваються. Вихідні данні для порівняння різниці наведено у таблиці 1 (Хмельницький) та таблиці 2 (Володимир).

Варто замітити, що різниця між середньомісячними температурами в зон доволі невелика. Найінтенсивніші зміни температур припадають що на Волині, що на Хмельниччині на лютий, а найменші – липень. Та й загалом, різниця між місяцями в обох регіонах має приблизно такі ж коливання.

Другий агрономічно-важливий чинник – кількість опадів. Загалом, у обох регіонах випадає достатня для вирощування культур (400-600 мм. За рік) кількість опадів. Проте і тут є зміни, що наведені у таблиці 3 (Хмельницький) та 4 (Володимир).

Таблиця 1

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Середня місячна температура протягом 2010 – 2014 років, °C	-4,2	-3,6	1,5	9,5	15,7	18,1	20,2	19,1	14,0	7,6	4,1	-2,4
Середня місячна температура протягом 2020 – 2024 років, °C	-1,6	-0,2	3,3	7,9	13,6	19,4	19,9	20,1	15,0	10,2	3,3	0,0
Різниця між температурами, °C	2,6	3,4	1,8	1,6	2,2	1,3	0,3	1,0	1,0	2,6	0,9	2,4

Таблиця 2

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Середня місячна температура протягом 2010 – 2014 років, °C	-2,9	-2,2	2,5	9,6	15,1	18,1	20,4	19,0	13,6	8,0	4,7	-1,1
Середня місячна температура протягом 2020 – 2024 років, °C	0,0	1,5	4,0	8,3	13,7	19,2	20,8	19,9	14,9	10,0	3,2	0,4
Різниця між температурами, °C	2,9	3,7	1,5	1,3	1,4	1,2	0,3	0,9	1,3	2,0	1,6	1,4

Таблиця 3

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Місячна кількість опадів протягом 2010 – 2014 років, мм	40,4	34,1	36,8	45,4	66,5	128,1	65,3	62,5	46,2	32,9	38,4	47,2
Місячна кількість опадів температура протягом 2020 – 2024 років, мм	33,5	43,3	34,8	42,7	50,0	68,0	92,8	61,4	68,6	33,0	26,9	40,9
Різниця між кількістю опадів, мм	6,9	-9,2	2,0	2,8	16,5	60,0	-27,5	1,1	-22,4	-0,1	11,6	6,3

Таблиця 4

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Місячна кількість опадів протягом 2010 – 2014 років, мм	62,6	23,9	34,9	40,6	78,7	111,6	76,3	89,4	56,5	31,0	28,2	45,5
Місячна кількість опадів температура протягом 2020 – 2024 років, мм	61,7	40,9	35,1	42,1	42,5	60,7	71,6	74,7	73,9	42,5	26,6	41,1
Різниця між кількістю опадів, мм	0,9	-16,9	-0,3	-1,6	36,2	50,9	4,7	14,7	-17,4	-11,5	1,7	4,

Тут вже помітна більша різниця, оскільки на Лісостепі кількість опадів різкіше змінилась, на відміну від Полісся. Проте, як і з температурою, коливання мають подібний характер: найбільше у червні, місяці, у яких збільшилась кількість опадів теж приблизно збігається.

Отож: проаналізувавши кліматичні зміни зони Полісся та Лісостепу на прикладі м. Володимир та м. Хмельницький відповідно, можна зробити певні висновки, відносно коливань температури та кількості опадів. В першу чергу варто зауважити, що температурні коливання були доволі близькі за значеннями, а в деяких місяцях навіть співпадали. Проте різниця між кількістю опадів була, хоч і не значна. Також варто звернути увагу на періодичність коливань: що на Поліссі, що на Лісостепі вони були однакові, тобто, зміни були приблизно періодично однакові.

Список використаних джерел

1. Зміна клімату: наслідки та заходи адаптації: аналіт. доповідь / [С.П. Іванюта, О.О. Коломієць, О.А. Малиновська, Л.М. Якушенко]; за ред. С. П. Іванюти. К. : НІСД, 2020. 110 с.
2. Кліматологія: підручник/О.О. Врублевська, Г.П. Катеруша, Л.Д. Гончарова; МОН України; Одес. держ. еколог. ун-т. Екологія, 2013. 344 с.
3. Meteopost. (n.d.). *Кліматичні дані по містах України*. 25.05.25. <https://meteopost.com/weather/climate/>

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національна академія аграрних наук України
Інститут сільського господарства Полісся НААН України
Інститут продовольчих ресурсів НААН України
Інститут садівництва НААН України
Актюбінський регіональний державний університет ім. К.Жубанова
RAGT Semences
Lulea University of Technology
Університет прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф
International Academy of Applied Sciences in Lomza

**Матеріали МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА, ЛОГІСТИКИ ТА
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

*присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого,
основоположника кафедри технології зберігання, переробки та
стандартизації продукції рослинництва,
завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр.,
доктора сільськогосподарських наук, професора
ЛЕСИКА БОРИСА ВАСИЛЬОВИЧА
2-3 червня 2025 року*

Київ - 2025

Матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології виробництва, логістики та переробки продукції рослинництва» присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого, основоположника кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва, завідувача кафедри з 1968 по 1987 рр., доктора сільськогосподарських наук, професора Лесика Бориса Васильовича, 2-3 червня 2025р./ Редкол.: Подпрятів Г.І. (відп. ред.) та ін. Київ, 2025. 260 с.

Матеріали доповідей подані в авторській редакції учасників конференції

Відповідальний редактор: Г.І. Подпрятів

Технічне редагування, комп'ютерна верстка: В.І.Войцехівський

Адреса установи:

Національний університет біоресурсів і природокористування України
(НУБіП України)

вул. Героїв оборони, 15, м. Київ

03041, Україна

<https://nubip.edu.ua>

Агробіологічний факультет: <https://nubip.edu.ua/structure/abf>

Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації продукції
рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика:

<https://nubip.edu.ua/node/1106>

<https://nubip.edu.ua/node/25814>